

Fylkesmennene
Kommunene

Kontaktperson:

Vår dato: 27.11.2013

Vår referanse: 13/1

Rundskriv erstatter:

Forvaltning av forskrift om tilskudd til tiltak i beiteområder

Landbruks- og matdepartementet fastsatte 04.02.2013 forskrift om tilskudd til tiltak i beiteområder. Forskriften erstatter forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket av 04.02.2004 (SMIL-forskriften) når det gjelder ”investeringstiltak som fremmer organisert beitebruk”, jfr. rundskriv 7/2005.

Vedtak om å ta investeringstilskuddet ut av SMIL og overføre vedtaksmyndigheten fra kommune til fylkesmannen ble fattet i jordbruksoppgjøret 2009. Formelt ble vedtaksmyndigheten overført fra kommunene til fylkesmannen ved brev fra LMD til fylkesmennene av 16.06.2010.

Dette rundskrivet erstatter rundskriv 7/2005 om Forvaltning av forskrift om spesielle miljøtiltak i jordbruket når det gjelder tiltak i beiteområder. Rundskrivet erstatter også retningslinjer gitt i brevet fra LMD av 16.06.2010.

Formål (§ 1)

Formålet med tilskuddet er å legge til rette for best mulig utnyttelse av beite i utmark, redusere tap av dyr på utmarksbeite og fremme fellestiltak i beiteområdene.

Tiltak for å redusere tap og konflikter knyttet til fredet rovvilt dekkes primært over FKT-midler, jfr. forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak av 01.01.13. For enkelte typer investeringer i beiteområder, f. eks. radiobjeller, kan det være aktuelt med tilskudd både fra FKT-midler og tilskudd til tiltak i beiteområder. Fylkesmannen må i disse tilfellene avklare grensegang og praktiske rutiner for koordinering av de to ordningene.

Tiltak som får tilskudd etter denne forskriften innebærer i stor grad oppføring av faste installasjoner i utmark. Husdyrbeiting og installasjoner i utmark berører også

brukergrupper utenom landbruket. Ved planlegging og gjennomføring av tiltak er det viktig med dialog og samhandling med andre brukergrupper som eventuelt blir berørt av tiltaket. Aktuelle brukergrupper kan være organisasjoner og næringsdrivende innenfor landbruk og reindrift, grunneiere, hytteeiere, turisme og idrettslag.

Fylkesmannen må også sikre at tiltak det gis tilskudd til ikke er i strid med annet lovverk, herunder naturmangfoldloven og kulturminneloven.

Der hvor det foreligger relevante godkjente planer (beitebruksplaner, tiltaksplaner mv.) bør tiltakene være i samsvar med planene

Vilkår for tilskudd (§ 2)

Tilskudd gis til beitelag og andre former for organisert samarbeid der det drives næringsmessig beitedrift. Næringsmessig beitedrift vil normalt innebære at dyra går minst 5 uker på beite og at mer enn halvparten av medlemmene i lag eller forening har rett til produksjonstilskudd

Tilskudd kan også gis til enkeltforetak som har rett til produksjonstilskudd der hvor det grunnet naturgitte eller driftsmessige forhold ikke ligger til rette for samarbeid. Bakgrunnen for dette er strukturendringer i saueholdet der det i enkelte områder bare er enkeltbesetninger som driver utmarksbeiting.

Foretak som driver næringsmessig beitedrift, men som ikke har rett til produksjonstilskudd, kan ikke gis tilskudd med hjemmel i forskriftens ordinære vilkår. Dersom slik virksomhet bidrar til utnyttelse av beiteområder som ellers ikke ville blitt brukt eller for øvrig bidrar til å oppfylle forskriftens formål kan fylkesmannen vurdere å gi dispensasjon, jfr. forskriftens § 9.

Stat, fylke eller kommune kan ikke gis tilskudd i henhold til § 2, med mindre det gis dispensasjon etter § 9. Det er likevel aktuelt at kommuner tar initiativ til utarbeidelse av beitebruksplaner i samarbeid med næringen og evt. andre brukerinteresser. I de tilfellene kommuner initierer slike prosjekter (planleggings- og tilretteleggingsprosjekter) kan tilskudd evt. søkes og tildeles gjennom de beitelagene som deltar i prosjektet.

Det er en forutsetning for tilskudd til faste installasjoner at det foreligger tillatelser fra eller avtaler med grunneiere eller andre som har rettigheter i det aktuelle beiteområdet.

Avtaler om leie av beiteområder skal ha en varighet på minst 10 år. Fylkesmannen kan vektlegge langsiktighet i leiekontraktene og resterende leieperiode ved prioritering av søknader.

Hva det kan gis tilskudd til

Tilskudd kan gis til investeringer i faste installasjoner og annet utstyr knyttet til beitebruk i utmark samt tidsavgrensede planleggings- og tilretteleggingsprosjekter. Innenfor disse rammene kan tilskudd gis til alle tiltak som fremmer beitebruken i et område.

Ulike typer faste og mobile investeringstiltak (listen er ikke uttømmende):

- Sperregjerder
Et sperregjerde skal hindre beitedyr i å komme ut av beiteområdet. Sperregjerder kan også tjene til å avgrense beiteområdet mot vei, jernbane, tettbebyggelse og sammenhengende jordbruksområder.
- Ferister
Ferister bør være av godkjent fabrikat eller bygd etter standardtegninger.
- Bruer
Det kan gis tilskudd til bruer som er dimensjonert for føring av beitedyr. Dersom bruene er kraftigere dimensjonert kan kostnadsoverslag eller tilskuddsandel reduseres tilsvarende.
- Gjeterhytter
Kostnadsoverslag for gjeterhytter kan omfatte hytter på inntil 20 m² med kvadratmeterpris som tilsvarer gjennomsnittlig kostnad for hytter av enkel standard i det aktuelle området.
- Sanke- og skilleanlegg
- Anlegg/rydding/ utbedring av drifteveier
- Saltsteinsautomater
- Transportprammer
- Elektronisk overvåkingsutstyr (radiobjeller, lammenoder, merkesavlesere, findmysheep mv.)

Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter kan være ulike typer prosjekter som retter seg mot organisering og tilrettelegging av utmarksbeitene for god og effektiv beitebruk. Dette kan bl.a. omfatte

- Planlegging og prosjektering av faste installasjoner
- Ny organisering av beitelag og utmarksbeiteområder
- Prosjektrettet arbeid for stimulering til økt beitebruk og rasjonell utnyttelse av beitene
- Tidsbegrenset utprøving av nytt utstyr som kan bidra til effektiv og god beitebruk
- Utarbeidelse av planer (beitebruksplan, tiltaksplan, beredskapsplan mv.) for utmarksbeite
- Vegetasjonskartlegging

Frister for gjennomføring av tiltak, jf. § 5, gjelder også planleggings- og tilretteleggingsprosjekter.

Beregning av tilskudd (§3)

Det kan gis tilskudd med inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag til faste installasjoner og evt. annet mobilt utstyr enn elektronisk overvåkingsutstyr. Til elektronisk overvåkingsutstyr kan det gis tilskudd med inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag opp til 50 % dekningsgrad av samlet antall dyr i beitelag eller i enkeltbesetning når det gis tilskudd til enkeltforetak.

Fylkesmannen vurderer og fastsetter tilskuddsandel i hver enkelt sak. Ut fra godkjent kostnadsoverslag og tilskuddsandel fastsettes et maksimalt tilskuddsbeløp som spesifiseres i vedtaket.

Maksimale prosentsatser for tilskudd er fastsatt ut fra at investeringene skal ha et næringsmessig formål som gir grunnlag for å legge inn egen finansiering og/eller eget arbeid i tiltaket. I særlige tilfeller kan fylkesmannen dispensere fra bestemmelsene om maksimalt tilskudd.

Fylkesmannen kan fastsette nærmere retningslinjer for tilskuddsandel til ulike typer tiltak ut fra hva som vurderes som mest formålstjenlige tiltak ut fra regionale forhold. Fylkesmannen kan også velge å legge nivå på egeninnsats/egenandel inn som kriterium for prioritering av søknader. Evt. retningslinjer som legges til grunn for Fylkesmannens vedtak om tilskudd må gjøres kjent for aktuelle søkere.

Søknad og utbetaling (§ 4)

Søknadsskjema kan lastes ned fra SLFs hjemmesider.

Skjemaet kan fylles ut elektronisk, men må skrives ut for underskrift av søker.

Søknaden skal sendes kommunen der tiltaket skal gjennomføres. I tilfeller der et tiltak vil strekke seg over to eller flere kommuner sendes søknaden til den kommunen som er mest berørt av tiltaket, med kopi til øvrige kommuner.

Søknad skal omfatte kostnadsoverslag og finansieringsplan. Kostnadsoverslag for faste installasjoner vil normalt omfatte materialkostnader og arbeidskostnader. Når det gjelder elektronisk overvåkingsutstyr vil godkjent kostnadsoverslag i de fleste tilfelle tilsvare innkjøpspris. For planleggings- og tilretteleggingsprosjekter kan kostnadsoverslaget også omfatte andre kostnader som for eksempel lønnsutgifter og kjøp av tjenester.

Dersom tilskuddsmottaker ikke har fradragsrett for inngående merverdiavgift, kan merverdiavgift inngå i kostnadsoverslaget og i grunnlaget for beregning av tilskudd.

Forskuddsutbetaling kan skje med inntil 75 % av tilskuddsbeløpet på grunnlag av godkjent dokumentasjon. Dokumentasjon vil normalt være kopi av faktura for innkjøp av materialer/utstyr eller kopi av faktura fra entreprenør eller annen oppdragstaker.

Dersom kostnadene for gjennomføring av tiltaket blir tilsvarende eller høyere enn det som er lagt til grunn for vedtaket kan maksimalt tilskuddsbeløp utbetales. Dersom kostnadene blir lavere enn forutsatt reduseres tilskuddsbeløpet i henhold til tilskuddsandelen.

Frist for gjennomføring av tiltak (§5)

Fristene som er gitt i § 5 gjelder gjennomføring av selve tiltaket. Dokumentasjon for fullført tiltak kan sendes inn etter fristen. I forbindelse med vedtak om tilskudd bør det settes en frist for innsending av dokumentasjon for fullført tiltak.

Fristen er en del av forutsetningen for tildeling av tilskuddet. Dersom fristen ikke overholdes kan fylkesmannen kreve utbetalt forskudd på tilskudd tilbake, jfr. kommentarer til §7. Denne forutsetningen bør tas inn i vedtaksbrevet.

Opplysningsplikt og kontroll (§6)

Første ledd innebærer at alle søkere av tilskudd plikter å gi de opplysninger som kommunen og fylkesmannen finner nødvendig i forbindelse med forvaltning av ordningene. Når det gjelder lag og foreninger er det kontaktperson i henhold til enhetsregisteret som som er å betrakte som ansvarlig søker.

I nødvendighetskriteriet ligger det at opplysningsplikten ikke er ubegrenset og at bare relevante opplysninger kan kreves. Typisk vil dette dreie seg om grunnlagsmateriale for å kunne fatte vedtak om tilskudd, samt dokumentasjon som muliggjør en effektiv kontroll av om tilskuddsutbetalingen er i overensstemmelse med forskriften.

Med hjemmel i annet ledd kan forvaltningen også kontrollere foretakets bokføring, korrespondanse og oppteget som vedkommer tilskuddene. Kontrollen kan gjennomføres ved stedlig kontroll hos foretaket, jf. tredje ledd. Når det gjelder kravet om revisorbekreftelse, er dette tatt med som en ”kan-bestemmelse” i annet ledd annet punktum da det etter departementets vurdering ikke er behov for et generelt krav.

Omgjøring og tilbakebetaling (§7)

Bestemmelsen gir hjemmel til å omgjøre vedtak om tilskudd dersom det avdekkes forhold som er i strid med det som er forutsatt ved tildeling av tilskuddet. Dette kan være når det uaktsomt eller forsettlig er gitt feil eller mangelfulle opplysninger i søknad eller rapportering, når tiltaket er gjennomført på en annen måte enn forutsatt, eller det på annen måte er bidratt til urettmessig utbetaling av tilskudd. Dersom det ved en feil fra forvaltningens side er utbetalt for mye tilskudd er dette også i strid med forutsetningene for tilskuddet.

Når det er fattet vedtak om omgjøring kan fylkesmannen fatte vedtak om at hele eller deler av allerede utbetalt tilskudd kreves tilbake i samsvar med bestemmelsene i § 8.

Det følger av forvaltningsrettslige prinsipper at ved feilutbetalinger i mottakers disfavør så skal dette rettes opp ved tilleggsutbetaling.

Innkrevning av tilbakebetalingsbeløp mv (§8)

Når det er fattet vedtak om tilbakebetaling i henhold til § 7 kan dette skje enten ved innkreving eller motregning. Herunder kan det motregnes i senere tilskuddsutbetalinger av tilskudd til investeringer i beiteområder eller i utbetalinger av tilskudd

Krav som utspringer av andre tilskuddsordninger kan også motregnes i utbetalinger av tilskudd til tiltak i beiteområder.

Krav overfor lag og foreninger kan ikke motregnes i tilskuddsutbetalinger til medlemmer. Tilsvarende kan ikke krav overfor medlemmer motregnes i tilskudd til lag eller forening.

Motregning må erklæres, og senest samtidig med at man motregner.

En motregningserklæring får ikke rettsvirkning før motfordringen er forfalt og frigjøringstiden for hovedkravet har kommet.

Krav om tilbakebetaling er gjenstand for foreldelse i henhold til foreldelsesloven. Foreldelsesfrist er normalt tre år, med de unntak som framgår av loven. Foreldelse regnes fra det tidspunktet vedtak om tilbakebetaling er fattet.

I siste ledd gis det bestemmelser om fastsettelse av renter på tilbakebetalingsbeløp. Dersom det kan godtgjøres at mottaker har vært i aktsom god tro kreves det ikke renter. For å fastsette fra hvilket tidspunkt renter skal løpe må Fylkesmannen vurdere hvorvidt det foreligger henholdsvis uaktsomhet, grov uaktsomhet eller forsett.

Administrasjon, dispensasjon og klage (§ 9)

Vedtak om tilskudd fattes av fylkesmannen.

Kommunen skal gi en vurdering og anbefaling av tiltaket før søknaden oversendes fylkesmannen. Det skal vurderes hvordan tiltaket vil bidra til å oppfylle forskriftens formål. Kommunen bør også gjøre en overordnet vurdering av om vilkårene er oppfylt. Kommunen bør også uttale seg om det bør gis dispensasjon fra §§ 2 eller 3.

Kommunen skal videre gi bekreftelse til fylkesmannen når tiltaket er gjennomført. Kommunen vurderer om det er nødvendig med befaringsgjennomføring før bekreftelse gis. Fylkesmannen skal ikke foreta endelig utbetaling før kommunen har bekreftet at tiltaket er gjennomført.

Fylkesmannen kan fastsette regionale retningslinjer for prioritering av tiltak og tilskuddsandel til ulike typer tiltak. Retningslinjer kan evt. fastsettes i forbindelse med årlig utlysning av midler, men Fylkesmannen bør samtidig ta hensyn til behovet for stabilitet og forutsigbarhet i forvaltningen av tilskuddet.

Fylkesmannen må gjøre tilskuddet og eventuelle prioriteringer kjent for aktuelle søkere.

Ved klage på vedtak vurderer Fylkesmannen om klagen skal tas til følge. Dersom Fylkesmannen opprettholder sitt vedtak sendes klagen SLF for avgjørelse.

Med hilsen
for Statens landbruksforvaltning

Bjørn Huso
seksjonssjef

Carl Erik Semb
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.